

CUPRINS

Cuvânt introductiv	7
Capitolul 1 INTRODUCERE IN SISTEMUL BANCAR	
INTERNAȚIONAL.....	11
1.1. Istoricul și reglementările sistemului bancar internațional	13
1.2. Globalizarea și dereglementarea sistemelor bancare	16
1.3. Scurtă prezentare a sistemelor bancare aparținând unor țări central și est europene, inclusiv România dupa criza din 2008	19
1.4 Reflecții privind viitorul sistemului bancar internațional	22
Bibliografie.....	24
Capitolul 2. INSTRUMENTE CLASICE DE PLATĂ.....	25
2.1. Ordinul de plată/viramentul	29
2.2. Cecul	34
2.3. Efecte de comerț: cambia și biletul la ordin	40
Bibliografie.....	46
Anexe	47
Capitolul 3. SISTEME ȘI INSTRUMENTE DE PLATĂ	
INTERNAȚIONALE	51
3.1. Incasso-ul documentar	53
3.1.1. <i>Mecanismul incasso-ului documentar</i>	<i>54</i>
3.1.2. <i>Rolul și implicațiile utilizării cambiei în cadrul plății prin incasso.....</i>	<i>59</i>
3.1.3. <i>Avantajele, dezavantajele și riscurile plății prin incasso.....</i>	<i>60</i>
3.2. Acreditivul documentar	63
3.2.1. <i>Mecanismul acreditivului documentar</i>	<i>65</i>
3.2.2. <i>Caracteristicile acreditivului documentar.....</i>	<i>69</i>
3.2.3. <i>Forme și tipuri de acreditiv documentar.....</i>	<i>77</i>

3.3. Scrisoarea de credit.....	87
Bibliografie.....	89
Anexe	91
Capitolul 4 SISTEME ȘI INSTRUMENTE ELECTRONICE DE PLATĂ	97
4.1. Evoluția și implementarea sistemelor electronice de plată în Uniunea Europeană.....	99
4.1.1. Zona unică de plăți în euro (SEPA)	99
4.1.2. Sistemul electronic de plăți în România	105
4.2. Instrumente electronice de plată	113
4.2.1. Carduri.....	113
4.2.2. Debite directe	124
4.2.3. Cecuri electronice.....	129
4.2.4. E-cash.....	130
4.3. E-banking	131
Bibliografie.....	139
Capitolul 5. TEHNICI DE CREDITARE A TRANZACȚIILOR COMERCIALE INTERNAȚIONALE	141
5.1 Tehnici de creditare pe termen scurt	146
5.1.1 Credite de prefinanțare	147
5.1.2 Credite de export.....	150
5.2 Tehnici de creditare pe termen mediu și lung	158
5.2.1 Creditul furnizor	158
5.2.2 Creditul cumpărător	160
5.2.3 Eurocredite.....	161
5.3. Tehnici speciale de creditare/finanțare	162
5.3.1. Leasingul	162
5.3.2. Factoringul internațional.....	174
5.3.3. Forfetarea internațională	179
Bibliografie.....	181
Bibliografie	183

ANA MARIA MARINOIU

**ARHITECTURA PLĂȚILOR
ȘI
FINANȚĂRII
INTERNAȚIONALE**

Cuvânt introductiv

Prezenta lucrare intitulată ***Arhitectura plăților și finanțării internaționale*** își propune să devină un instrument operațional destinat tuturor celor interesați de specificul plăților și finanțării în tranzacțiile internaționale cu bunuri și servicii datorită dublei abordări teoretice și practice. Cartea surprinde la nivel macroeconomic implicațiile noilor structuri financiare internaționale, în special cu referire la Uniunea Europeană și România, surprinzând la nivel microeconomic instrumentul de lucru în domeniul decontării internaționale între exportatori și importatori.

Actualitatea temei de cercetare rezidă din faptul că ultimul studiu academic cuprinzător privind plățile internaționale a fost efectuat la începutul anului 2010 fără a lua în considerare efectele generate de recenta criză financiară.

Pe parcursul celor cinci capitole cartea are o structură piramidală trecând de la general la particular conținând inclusiv o culegere de reglementări în domeniul plăților și finanțării internaționale.

Capitolul 1, intitulat sugestiv *Introducere în sistemul bancar internațional*, realizează o incursiune în istoria dezvoltării sistemului bancar modern ținând cont de actualele tendințe de globalizare și dereglementare, luând

drept studiu de caz țări central și est europene, inclusiv România. Capitolul se încheie cu reflecții privind viitorul sistemului bancar internațional.

Pornind de la definirea termenului de plata care reprezintă executarea obligației debitorului prețului, concretizându-se în transferul unei sume de bani de la cumpărător la vânzător (Popa, 2002) în *capitolul al doilea* intitulat *Instrumente clasice de plată* sunt prezentate pe larg instrumente precum ordinul de plată sau viramentul, cecul și efectele de comerț: cambia și biletul la ordin.

Capitolul al treilea, intitulat *Sisteme și instrumente de plată internaționale* aduce în discuție termeni ca: acreditiv documentar, incasso și scrisoare de garanție bancară realizând atât o abordare teoretică cât și practică prin introducerea modelelor și formularelor utilizate în decontările internaționale.

Capitolul patru, *Sisteme și instrumente electronice de plată* surprinde prin deschiderea către inovare și tehnologizare abordând evoluția și implementarea sistemelor electronice de plată în Uniunea Europeană și România prin prezentarea Zonei Unice de Plăți în Euro (SEPA) și a Sistemul Electronic de Plăți în România. Din gama largă a instrumentelor electronice de plată au fost selecționate cele care au un grad ridicat de notorietate în rândul companiilor precum: carduri, debite directe, cecuri electronice, e-cash și e-banking.

În ultimul capitol intitulat *Tehnici de creditare a tranzacțiilor comerciale internaționale* au fost prezentate pe larg instrumente bancare sau nonbancare precum: credite

de prefinanțare, credite de export, credit furnizor, credit cumpărător, eurocredite, leasing, forfetare și factoring internațional.

Astfel au fost surprinse aspecte privind evoluția și armonizarea cadrului legislativ românesc la normele Uniunii Europene în domeniul bancar, precum și principalele instrumente și modalități de plată utilizate.

Lucrarea se adresează unui public larg, în primul rând studenților de la universitățile de profil economic din țară, ciclul de licență și masterat care pot găsi aici informații cu privire la definirea și mecanismul derulării finanțării și plăților internaționale. În al doilea rând cartea este utilă angajaților din domeniul bancar și al tuturor entităților implicate în operațiuni de comerț exterior (birouri de reprezentare, filiale, sucursale, agenți, comisionari, armatori, firme de asigurare, companii de logistică, firme de transport, cărăuș, etc.) care regăsesc în ea informații necesare fundamentării deciziei de plată și finanțare.

Mulțumesc pe această cale pentru sprijinul acordat în elaborarea acestei lucrări domnului profesor univ. dr. Ioan Popa precum și membrilor familiei: Ada, Sonia și Stefan Marinoiu.

Lector univ. dr. Ana Marinoiu

Capitolul 1

INTRODUCERE IN SISTEMUL BANCAR INTERNAȚIONAL

- 1.1 Istoricul și reglementările sistemului bancar internațional**
- 1.2 Globalizarea și dereglementarea sistemelor bancare**
- 1.3 Scurtă prezentare a sistemelor bancare aparținând unor țări central și est europene, inclusiv România**
- 1.4 Reflecții privind viitorul sistemului bancar internațional**

1.1. Istoricul și reglementările sistemului bancar internațional

Literatura financiară economică definește în mod generic **Sistemul Financiar Internațional** ca un ansamblu de norme și tehnici, convenite și acceptate pe baza unor reglementări instituționalizate menite să coordoneze și să organizeze comportamentul țărilor membre în domeniul fluxurilor financiare și monetare internaționale generate de derularea unor operațiuni comerciale sau necomerciale internaționale (Păun, 2010).

Orice sistem financiar are la bază trei componente: piețele financiare (piața monetară, piața de capital), intermediarii financiari (băncile, societățile de asigurări) și infrastructura financiară (sistemele de plăți, casele de *clearing*).

În capitolele ce vor urma în această carte vor fi descrise pe larg sistemele și instrumentele de plată utilizate la nivel internațional în vederea stingerii creanțelor generate de achiziția de mărfuri/servicii între persoanele juridice ce au sediul în țări diferite.

După cum se știe, **sistemul bancar** reprezintă o componentă a sistemului financiar al unei țări și este alcătuit din ansamblul instituțiilor, normelor, infrastructurilor, relațiilor financiar-bancare, a tehnicilor ce interacționează în mod complex, cu scopul de a mobiliza sub formă de depozite și de a distribui, sub formă de credite,

fonduri financiare, precum și de a oferi facilități, inclusiv sisteme de plăți, pentru diverși agenți economici, financiar sau nefinanciar, inclusiv persoane fizice.¹

Sistemul bancar al unei țări cuprinde atât instituțiile de credit funcționale pe teritoriul statului cât și relațiile economice dintre ele în calitate de actori ai mediului economic național și internațional. Rețeaua instituțiilor de credit este alcătuită din tipurile de bănci care funcționează într-o țară și relațiile economice în care acestea reprezintă o parte integrată - prin funcțiile pe care le îndeplinesc în economie.

Sistemul bancar este structurat în general pe două nivele, la primul nivel se regăsește o entitate centrală reprezentată de Banca Centrală a Statului ce deține atribuții privind politica monetară, valutară, de credit și de plăți, precum și atribuții în materia autorizării și supravegherii bancare. Spre exemplu, la nivel european organismul asimilat este Banca Central Europeană (BCE) iar la nivelul României este BNR (Banca Națională a României²). Banca

¹ http://ro.wikipedia.org/wiki/Sistemul_bancar

² Conform Legii 33/1991, sistemul bancar din România este organizat și realizat de: Banca Națională - cu rol de bancă centrală; (Pîrvu, 2005, p. 173) și alte bănci - cu titlu de companii. (Monitorul Oficial, nr. 70, 1991)

Conform legislației bancare în vigoare, BNR a fost eliberată de toate funcțiile atribuite băncilor comerciale, ea deținând în prezent următoarele atribuții: „controlul emiterii de bani și rata dobânzii, prevenirea unor falimente bancare, autorizarea și supravegherea îndatoririlor de operator bancar și de credit, a politicii valutare și administrarea rezervelor monetare internaționale” (Pîrvu, 2004, p. 32).